

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.634.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 14002 wniesioną przez grupę posłów: Żanetę Cwalinę-Śliwowską, Bożennę Hołownię, Maję Ewę Nowak, Barbarę Okułę, Norberta Pietrykowskiego, Łukasza Osmalaka oraz Kamila Wnuka, w sprawie przewlekłości postępowań odwoławczych w wojewódzkich zespołach do spraw orzekania o niepełnosprawności, a w szczególności skutków, jakie opóźnienia te wywołują dla sytuacji życiowej rodzin osób z niepełnosprawnościami, uprzejmie przedstawiam, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Na wstępie informuję, że dane dotyczące czasu trwania postępowań nie są uśredniane, tylko zbierane w podziale na przedziały (do 14 dni, od 15 do 30 dni oraz powyżej 31 dni). Z ich analizy wynika, że w latach 2023–2025 utrzymywał się wysoki udział spraw rozpatrywanych przez wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności powyżej 31 dni, który wynosił 65,98% w 2023 r., 74,26% w 2024 r. i 81,44% w 2025 r. Wskazane wartości należy interpretować z uwzględnieniem charakteru postępowania odwoławczego, które wymaga szczegółowej analizy dokumentacji oraz ponownej oceny stanu zdrowia.

Jednocześnie należy podkreślić, że w analizowanym okresie nastąpił istotny wzrost liczby spraw odwoławczych – z ok. 63,4 tys. w 2023 r., do ok. 74,8 tys. w 2024 r. oraz ok. 83,1 tys. w 2025 r. Miał on w dużej mierze charakter skokowy i był częściowo związany z zakończeniem obowiązywania przepisów wprowadzonych w okresie epidemii COVID-19, które przewidywały automatyczne przedłużanie ważności orzeczeń. Po ich wygaśnięciu nastąpiła kumulacja wniosków o wydanie nowych orzeczeń, co przełożyło się na zwiększone obciążenie systemu, w tym również zwiększenie liczby postępowań odwoławczych.

Województwo mazowieckie pozostaje regionem o największej liczbie rozpatrywanych spraw – od ok. 7,6 tys. w 2023 r., przez 9,4 tys. w 2024 r., do ponad 10,6 tys. w 2025 r. Skala ta wynika przede wszystkim z liczby mieszkańców oraz koncentracji spraw, co ma bezpośredni wpływ na poziom obciążenia zespołu wojewódzkiego i czas prowadzonych postępowań. W konsekwencji udział spraw rozpatrywanych powyżej 31 dni w województwie mazowieckim kształtował się w latach 2023–2025 na poziomie ok. 86–89%.

W Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych prowadzone są bieżące analizy terminowości postępowań, które wskazują, że obserwowane wydłużenie ich czasu było konsekwencją zwiększonego wpływu spraw do systemu. Najnowsze dane wskazują na wyraźną poprawę sytuacji. W I kwartale 2026 r. udział spraw rozpatrywanych powyżej 31 dni w skali kraju wyniósł 51,64% (55,88% w województwie mazowieckim, przy wzroście liczby spraw rozpatrywanych w krótszych terminach). Kontynuacja aktualnie prowadzonych działań organizacyjnych i kadrowych, w tym zwiększanie obsady lekarzy oraz usprawnianie

pracy zespołów sprawi, że do końca roku udział spraw rozpatrywanych po terminie ulegnie dalszemu ograniczeniu i będzie miał charakter marginalny.

Zwiększone obciążenie systemu miało w dużej mierze charakter przejściowy, a podejmowane działania organizacyjne i kadrowe przynoszą wymierne efekty w postaci poprawy terminowości rozpatrywania spraw.

Odnosnie do wysokości środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie powiatowych oraz wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności w latach 2024–2026, w tym udziału wynagrodzeń w strukturze tych wydatków, należy wskazać, że w ustawie budżetowej na rok 2024 zabezpieczono 461 471 tys. zł, w tym 233 516 tys. zł na działalność powiatowych zespołów oraz 227 955 tys. zł na działalność zespołów wojewódzkich. Dodatkowo, w rezerwie celowej poz. 38, środki na dofinansowanie zadań realizowanych przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, na realizację karty parkingowej i realizację legitymacji osoby niepełnosprawnej zaplanowano 23 325 tys. zł, z czego po uruchomieniu przekazano 22 593 tys. zł na zespoły powiatowe oraz 732 tys. zł na zespoły wojewódzkie. Łącznie w 2024 r. na funkcjonowanie systemu przeznaczono 490 391 tys. zł, z czego wydatkowano 429 442 tys. zł (89,4% planu).

Finansowanie zespołów w 2025 r. określono w ustawie budżetowej w podziale na województwa, przy czym wysokość środków była zróżnicowana. Przykładowo, dla województwa mazowieckiego przewidziano kwotę 45 815 tys. zł, dla województwa śląskiego 56 103 tys. zł, dla województwa małopolskiego 43 100 tys. zł, a dla województwa wielkopolskiego 43 286 tys. zł. Uruchomiono też środki z rezerwy celowej poz. 38 w wysokości 12 010 906 zł, z czego 9 832 800 zł przeznaczono na zespoły powiatowe, a 2 178 106 zł na wojewódzkie.

W ustawie budżetowej na rok 2026 przewidziano dalsze finansowanie działalności zespołów na poziomie zbliżonym lub wyższym względem minionego roku, co potwierdza utrzymujący się trend wzrostowy nakładów.

Należy wskazać, że wynagrodzenia stanowią kluczową i dominującą kategorię kosztów funkcjonowania zespołów. Jednocześnie ich poziom, w szczególności w odniesieniu do lekarzy specjalistów, pozostaje niewystarczający względem warunków rynkowych, co powoduje trudności w pozyskiwaniu i utrzymaniu kadry, stanowiąc wyzwanie dla sprawnego funkcjonowania systemu.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie prowadzi się obecnie prac nad wprowadzeniem rozwiązań polegających na utrzymaniu dotychczas przyznaných świadczeń do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia odwołania ani nad ustanowieniem mechanizmów zaliczek czy świadczeń pomostowych w tym zakresie. Jednocześnie należy wskazać, że częściową ochronę ciągłości uprawnień przewiduje obowiązujący art. 6bb ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913, z późn. zm.). Przepis ten wprowadza rozwiązanie polegające na zachowaniu ważności dotychczasowego orzeczenia o niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności do czasu wydania nowego orzeczenia – w sytuacji, gdy osoba złożyła wniosek o wydanie kolejnego orzeczenia przed upływem ważności poprzedniego.

W praktyce oznacza to, że osoba z niepełnosprawnością nie traci ciągłości statusu osoby niepełnosprawnej w okresie oczekiwania na nowe rozstrzygnięcie. Możliwe jest zachowanie części uprawnień uzależnionych od posiadania ważnego orzeczenia (np. ulg czy wsparcia

instytucjonalnego). Rozwiązanie to ogranicza negatywne skutki wydłużającego się czasu postępowań administracyjnych. Regulacja ta nie obejmuje jednak wszystkich świadczeń pieniężnych, których przyznanie i wypłata zależą od spełnienia dodatkowych przesłanek wynikających z odrębnych przepisów, w szczególności z zakresu świadczeń rodzinnych. Art. 6bb nie stanowi zatem pełnego mechanizmu przedłużenia świadczeń, lecz instrument zapewniający ciągłość formalnego statusu prawnego.

Należy wskazać, że w systemie orzekania o niepełnosprawności nie funkcjonuje kategoria tzw. „oczywistych przypadków”, poza wąską grupą schorzeń – zwłaszcza niektórych rzadkich chorób genetycznych o jednolitym i dobrze udokumentowanym przebiegu – które mogą wpływać na większą przewidywalność rozstrzygnięć. Sam fakt skierowania sprawy do postępowania odwoławczego oznacza jednak konieczność jej ponownej, pogłębionej analizy.

Niezależnie od powyższego działania podejmowane przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych koncentrują się na systemowym podnoszeniu jakości i spójności orzecznictwa. W br. wdrożono dodatkowe szkolenia dla lekarzy oraz członków zespołów powiatowych i wojewódzkich, celem jest ujednoczenie standardów orzekania i ograniczenia rozbieżności w rozstrzygnięciach. W ostatnim roku odnotowano wzrost liczby lekarzy powołanych do pracy w wojewódzkich zespołach do spraw orzekania o niepełnosprawności, co sprzyja poprawie terminowości rozpatrywania spraw (w tym postępowań odwoławczych).

Podejmowane działania ukierunkowane są na zapewnienie sprawnego, rzetelnego i jednolitego systemu orzekania, co powinno ograniczać liczbę spraw wymagających rozpatrzenia w trybie odwoławczym i skrócić czas oczekiwania na ich rozstrzygnięcie. Nadzór nad systemem orzekania o niepełnosprawności sprawują Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych i właściwi wojewodowie. Obejmuje on kontrole planowe i doraźne, nadzór merytoryczny oraz bieżące monitorowanie funkcjonowania systemu, w tym analizę danych statystycznych i identyfikację obszarów wymagających interwencji.

W 2026 r. działania te zostały dodatkowo wzmocnione wdrożeniem systemowych szkoleń dla członków zespołów orzekających - również w województwie mazowieckim. Mają one charakter ciągły i stanowią element długofalowych działań ukierunkowanych na zapewnienie jednolitego, przejrzystego oraz jakościowego systemu orzekania o niepełnosprawności.

Działania te mają charakter kompleksowy i długofalowy. Ich celem jest nie tylko poprawa terminowości postępowań, ale też zapewnienie wysokiej jakości, spójności i przejrzystości systemu orzekania o niepełnosprawności, który jest stale monitorowany i doskonalony, z uwzględnieniem zarówno potrzeb osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, jak i uwarunkowań organizacyjnych funkcjonowania zespołów orzekających.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Maja Nowak
Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/